

Освіта в селі Пугачівка до революції.

Початок освіти в селі Пугачівка припадає на час відкриття церковного приходу. Спочатку школа була розташована в хаті дяка, який був одночасно і за учителя. Заможні селяни домовлялись із дяком за плату, і той навчав їхніх дітей писати і читати.

У 1906 р. в селі було відкрито двокласну (п'ятирічну) церковно-приходську школу. Був призначений учитель. Закон Божий викладав місцевий священик. В 1911 р. поміщиком була побудована школа на дві класні кімнати з сіньми. Навчання велося російською мовою, дітей навчали писати, рахувати. Основним предметом було вивчення Закону Божого. Слово Боже вчили з книжок, писаних старою книжкою, тобто церковнослов'янською мовою. Це було не навчання, а мука і для учнів, і для вчителів. В школі навчалось 30-40 учнів, але селяни в основному були безграмотні. Справа в тому, що не всі селянські діти мали змогу ходити до школи. Далі продовжити навчання могли лише більш заможні учні. Для цього потрібно було скласти екзамени в гімназію, купити форму, книги, платити за навчання, наймати квартиру з харчами. До революції лише 3 особи закінчили гімназію, а 2 особи-учительську семінарію. У 1916 р в селі було відкрито чотирикласну школу, у ній працювало 2 учителі.

(Записано зі слів Кашперської Секлети Сидорівни, учительки, яка з 1918 р. працювала у с.Пугачівка)

Від лікнепу до семирічки

Про навчання в роки революції та громадянської війни мало що відомо. Йшла боротьба двох світів, двох ідеологій, і як розповідали очевидці, сільська школа в той час частіше пустувала, ніж діяла. Складні то були часи : революція, встановлення радянської влади, Центральна Рада, німецька окупація, через село проходили банди Земного, Марусі, загони Махна, Петлюри. Переслідуючи загони Махна, через село пройшли червоноармійці О.Я.Пархоменка. 1920 р-остаточно встановили радянську владу. 24 грудня 1917 р. постановою більшовицького уряду Православну церкву було позбавлено права мати будь-яке відношення до загальноосвітніх шкіл. А вже 19 січня 1919 р уряд Української Радянської Республіки прийняв декрет про відокремлення Церкви від держави і школи, від церкви, який був аналогічний декретові Ради Народних Комісарів Радянської Росії від 5 лютого 1918 р. Всі церковні й шкільні будинки з їхнім майном ставали власністю держави. Навчання релігії в школах заборонялось. У ці роки в селі існувала та ж чотирикласна школа, яка знаходилась у центрі села. Це була велика старенька, невідомо коли споруджена хата під солом'яною покрівлею. У класах стояли лавки в два ряди. За однією лавкою сиділо по 5 учнів. В 1922 р. до школи пішли Дзигунський І.Т., Чаюн З.П., Загородня А., Чернявський Т. та інші.

Парт тоді не було. У кожній з двох класних кімнат стояв по середині довгий широкий стіл, за яким на ослонах сиділи учні. Ці прості меблі, як і підлога, були нефарбовані. Чорнильниці- невиливайки діти носили з дому. Чорнило виготовляли з бузини, а пізніше з хімічних олівців. Не було й портфелів. Хлопчики носили книжки й зошити в полотняних торбах через плече, а дівчатка-у вузликах із хустинок. Клади туди й обід, загорнутий у чисту хустку кусочок хліба чи коржа. Окрім класних кімнат, була й учительська. Там стояв стіл, кілька стільців.

Узимку школа отоплювалась грубками. Але тепла не вистачало, діти мерзли й сиділи одягнені. Навчалися в дві зміни. Вчителями працювала Кашперська С.С., Купчик М.П. та його дружина Купчик В.П.. Деякі учні продовжили навчання і здобули середню освіту. Це Купчик М.В., Ніколаєв М.О., Вербовчук С.С., Савчук В.І., Любарський І.В. В 20-х роках ХХ ст. існував лікнеп – так звана ліквідація неписьменності. Згодом була організована хата – читання, вона знаходилась в колишній хаті попа. Перші комуністи Безух Г., Смалійчук М. та інші займалися політвихованням молоді села. Організовували революційні свята, читали газети, журнали, книги.

Початковою школою в Пугачівці була трьохрічна до 1933р., а в 1933р. в селі було відкрито семирічку. Школа в той час розміщала в старому панському будинку, її називали «панська контора», раніше в цьому приміщенні була контора пана Яневського. До Великої Вітчизняної війни в селі існувала семирічна школа

(записано зі слів Дзигунського І.Т., 1914р., жителя с.Пугачівка)

Важким було становище на селі після Великої Вітчизняної війни. Класи були переповнені, по 35-40, а той 48 учнів. Не вистачало підручників, зошитів, навчального обладнання. В першому класі доводилось на листочках креслити косі лінії, щоб діти могли писати палички. В класах було так холодно, що в чорнильницях замерзало чорнило. Підручники давали по одному на кількох учнів. Директором школи в повоснні роки був Назарчук Іван Миколайович, учителями працювали: Тищенко Олена Миколаївна, Сарана Пилип Григорович, Данилюк Іван Павлович, Чаюн Григор Данилович, Бердичевський Йосип Макарович, Снігур Яків Павлович, Ткачов Веніамін Іванович.

(Записано зі слів Вербового Сергія Теофановича, члена КПРС, жителя с.Пугачівка, 1914 р.н.)

До 1956 р. навчання в старших класах було платним. Десятирічна школа була в Житниках, проте не всі могли її відвідувати. Матеріальні умови у багатьох сім'ях не дозволяли відвідувати школу в другому селі, а у дітей була велика жага до навчання. Постало питання і про відкривання десятирічки у селі Пугачівка. На районному рівні вирішити це питання не вдалося, не вистачало коштів. І от батьки вирішили послати делегацію в столицю – Київ, в Міністерство освіти. Представники сільської громади, які добивалися відкриття десятирічки, були Любарський С.М., Дзигунський І.М., Дерезан Ю.А. Їхня поїздка увінчалась успіхом. Після цього відкрили в селі десятирічку. Школа розташовувалась у кількох приміщеннях в приміщенні церкви та в будинку напроти – тут було два класи, перегороджені дощаною перегородкою. Коли учитель говорив в одному класі, то було чути і в другому. Учителями були Гранатюк Марія Іванівна і Вербова Марія Іванівна. Через декілька років було відкрито і вечірню школу сільської молоді. Учні, які не мали змоги навчатися в денній школі, поєднували навчання з роботою і навчались у вечірній школі. Навчання в якій розпочиналось о 18 год. і тривало до 24 год. Класи були великими, до 20 учнів, а то й більше. Учні навчались старанно, багато хто з них по закінченню вечірньої школи позакінчували і вищі навчальні заклади.

Директором школи став у 1957 році Сарана Пилип Григорович, він її очолював до 1975 року. У 1958 році на громадських засадах під час суботників силами батьків, учителів, молоді села було добудовано ще приміщення школи і спортзал.

У грудні 1958 р. в Радянському Союзі було прийнято закон «Про зміцнення зв'язку школи із життям і про подальший розвиток системи народної освіти в СРСР». В квітні 1959 р. відповідний закон було ухвалено в Україні. У цих документах передбачалася структурна перебудова загальноосвітньої школи, введення восьмирічної обов'язкової освіти (всеобучу) перетворення 10-річних середніх

Стратегічним напрямом роботи школи визначалася політехнізація, поєднання навчання з виробництвом. З цією метою запроваджувалося виробниче навчання. В школі створювали учнівську виробничу бригаду. Учням з 9-го класу наділяли площу буряків, гектарів 10-15 і вони її обробляли. Ніхто цієї роботи не оплачував, це була обов'язкова виробнича практика, яка вважалася допомогою господарству.

З 1979 р. розпочалось будівництво нової школи, адже кількість учнів зростала з кожним роком. Школи переходили на кабінетну систему навчання. Пугачівська середня школа не мала такої можливості. Вона була розташована в трьох приміщеннях – це були старі будинки, одним з яких була контора пана Яневського. Матеріально-технічна база школи була застарілою. І місцевий радгосп «Пугачівка», який стояв міцно на ногах, побудував школу на 380 місць. Вона була побудована районною міжгосподарською організацією в центрі села, в мальовничому парку, де стояли столітні дерева, у одному з найкращих куточків села.

Це вже було сучасне, типові шкільні приміщення з водяним опаленням, їдальнею, спортивним залом, які з допомогою радгоспу були оснащені сучасним на той час технічним обладнанням.

1 вересня 1980р. стало для Пугачівки святковою подією.

На урочистості зібралися не лише вчителі, учні та їхні батьки, а й керівники села: директор радгоспу «Пугачівка» - Снігур Л.П., голова робітничого комітету – Таран М.У., голова сільради – Заплішний Г.П., перший секретар Жашківського райкому партії – Марищенко І.Г., завідуючий відділенням освіти – Коломієць П.Г..